



Inatsisartut Ombudsmandiata 2023-imut ukiumoortumik nalunaarutaata Inatsisartunit tusaatissatut tiguneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigissaattut siunnersuut.

(Inatsisinut ataatsimiititaliaq)

(Siullermeerlugulu aappassaaneerneqarnera)

Pisarnertut malillugu Demokraatit Ombudsmandi qutsavigerusuppaat nalunaarusiortarneranut suliarisartagaanullu unammillernartorpassuit ilai, inatsisaatitta pisortat allaffeqarfianni suliarineqarsimasut atuutsinneqarnerinut, nassuiaaneranut. Ilisimasassat pingaarutilli, Inatsisartut tusaatissatut tigusinnaasaat, minnerunngitsumillu ilinniarfigisinnaasarput aallaavigisinnaasagallu, nutaanik pitsaanagerusunillu inatsisiliussatilluta.

Allaqaasiutitut oqaaseqarfigissavara imminut assortuuttut iliuuseqartarnek, nutatsinni allaffissornermut tunngasoq taassumalu naammassisaqarsinnaanera siulliutissagakku. Tamatuma kingorna ilanngussanni suliaasaqarfik, meeqqanut tunngassuteqartut, suliarineqartarneri aallutissavakka, Demokraatini initunerpaatut inissisimatitarput.

Oqareernittuut eqqumiitsumik imminut assortuuttumik inissisimavugut, allaffissorneq pisortallu allaffeqarfii pineqartillugit. Uffalu piviusoq unaasoq, uagut Kalaallit Nunaanni nunarsuarmi allaffissornerpaat ilaanni inissisimalluta innuttaasut ataasiakkaarlugit sullinneqarsinnaanerit naatsorsoraanni, taamaattorli suli nalaattarparput naammassisaqanngippallaartarnermut annertooujussuarmik isornartorsiorneqartarluta aaqqissuussaaneermilu kukkuluttornerujussuit imaannaanngitsut pillugit. Taakku ernumanermik pilersitsisarput, pingaartumik kukkunerit taakku inuiaqatigiinni atugarliornerpaanut sunniisarmata – tassalu meeqqat, inuusuttut taakkulu ilaqutaat – inatsisitigut illersorneqarsinnaanerit aarlerinarsisittarmassuk.

Naatsorsuutigineqartariaqarpoq, nuna taama annertutigisumik allaffissortoq innuttaasunut naleqqiullugu nukissaqassasoq uummaarissumik eqqortumillu suliaqarnissamik. Allaffissornerujussuup pitsaassuseq, eqqortumik akisussaassuseqarnerlu takutittussaagaluarماغu, unammillernartut annertuut nalaattagassagut akisussaaffigalugit. Taamaakkaluartoq takuarput, allaffissornermi suliaasat amerlassusaat aallaavigalugu pitsaanagerusunik inerineqarsimanngitsut – aammalu ajornartorsiutinik kinguneqakkajuttarlutik aaqqiissutaanngitsunik.

Taanna assortuuttumik inissisimaneq arlalinnik peqquteqarsinnaavoq, politikikkulli ataqatigiinneq aallaavigissagaanni ilusilersorneqarneranit aquneqarneranillu unammillernartunik peqquteqartut isikkoqarpoq. Allaffissorneq annertoouq oqiimaatsunngorsinnaavoq nikisikkuminaatsoq, allaffissornerujussuarmik aallaavilik, suleriutsit eqartut aammalu kajumissuseqannginnermik sukkasuumik eqqortunillu aaqqiissutinik tunniussinissamat. Tassani inissisimanermi, kukkunerit amerlassusaasa innuttaasut inatsisitigut illersorneqarnerannik sunniippat, ersarippoq, aaqqissuussaaneq nukinnik



amigaateqaannarani, eqaatsumik aqunneqarnissaminik akisussaassuseqarnermillu amigaateqartoq. Politikkikkut sangujoraarneq patajaatsumillu aqutsinnginneq inuiaqatigiitsinnut unammillernartitsivoq.

Aammattaaq imminut assortuuttumik ingerlatsinerup apeqqu saqqummersippaa Kalaallit Nunaata pingaartitaanik politikkikkullu toqqartagaanik, sooq allaffissorneq taama annertutigisoq ingerlaannassava, naammassisaqarsinnaaneq aningaasartuutininut akisussaaffimmullu malitseqanngippat? Oqallisigisariaqarpoq ilumut, minnerusoq, toraagaqarnerusumillu ilinniarluarsimanerusumik allaffissorneq pitsaanerusumik aaqqiissutaasinnaanersoq. Aaqqissuusaanerup aaqqissuuteqqinneratigut aammalu piginnaasat ineriartortinnerisa akisussaaffiullu ukkatarinerisigut eqaannerusumik sullissineq anguneqarsinnaasorinarpoq, innuttaasut pisinnaatitaaffiinik qularnaarisoq kukkunernillu annikillisaataasinnaasoq.

Taannaavoq pissutaaqataasoq, Demokraatit oqaasinnguikkajummata pisortat allaffeqarfii annikillisarneqarnissaanik, kissaatigaarpullu kajumissaarutigissallutigu maannakkut aaqqissuusaaneq isumaliuutigeqqeqqullugu aammalu ajornartorsiutit tunngaviusut aaqeqqullugit, aaqqissuusaanitsinnut tatiginnikkunnaarsitsisut. Aatsaat taamaaliornikkut pisortat ingerlataat, akisussaaffimmillu pingaartitsisumik sulianillu ingerlatsisoq innuttaasut naatsorsuutaat pisariaqartitaallu malillugit pilersissinnaavarput. Ombudsmandip nalunaarusiaa ersarissumik tikkuussivoq nunap innuttaasa inatsisitigut illersorneqarnerat amigaataasoq.

Meeqqat qineqqusaarutigineqakkajupput. Tamannalu aamma takuarput Inatsisartunut 2021-mi qinersinermi, Inuit Ataqtigiit nilliallarmata, pissaanermik tigumminnittut allanngortariaqarlunnartut aammalu Inuit Ataqtigiit piareersimasut akisussaaffimmik tigusinissaminut. Pissaanermik tigumminnittut allanngorput, Inuit Ataqtigiit illu issiavimmut ingippat. Naammaannartumillu isumaqarluta paasiinnarparput, Inuit Ataqtigiit ajorlunnartumik allanngorartumillu ingerlatsisimasut. Pissaanermik nikisitsisoqarmat inuit sisamat assigiingitsut Meeqqanut Naalakkersuisuusimasut takuagut. Sisamat, ukiut sisamaanngitsut ingerlanerini. Tamanna pimoorussinnginnermik takutitsinngilluinnartoq isummerfigaarput.

Siullermik naalakkersuisooqatigiit nutaamik, inuusuttumik, neriunaatilimmillu naalakkersuisunngortitsipput 2021-imi. Pineqartoq taamaattariaqarsimavoq nalunaaruteqareernerup kingorna, pissaanermi ullut 100 issiareernermi ilisimasat naammassimangitsut¹. Taamani Naalakkersuisoq oqarpoq:

"Isumaqarpunga una siullertut oqaatigilaartariaqarlugu, ilisimasagut naalakkersuisoqarfitsinniit annikittuaraammata. Naatsumik oqaatigalugu: Ilisimasat amigarmata soorunami oqaatigiuminaappoq sunarpiaruna taava qanorpiarlu ingerlariaqqinnissarput sinaakkusersussagippat. ... Tamanna allanngortikkumallugu naalakkersuisoqarfiup kommunit Namminersorlutik Oqartussallu ataqtigiimmik aaqqissuussisinnaasumik sulianik suliarinnittarfimmik atugaqalernissaat sulissutigaa.

Tamannalu piareerpat anguniakkat nutaat aallartinnissaat piffissanngussasoq taanna oqarpoq."

¹[Egaluk Høegh efter mere end 100 dage: Vi ved stadig ikke nok om det, vi skal arbejde med | KNR - Innuttaasunik kiffartuussineq / Grønlands public service](#)



Politikkikkut uannut tupinnartoq unaavoq, meeqqanut tunngasunik inatsiseqarlunilu malittarisassaqartuarsimanera. Meeqqat tapersorneqarnissaannut inatsit 2021-imi qinersineq sioqqullugu aamma piuvoq. 2018-imi nuna tamakkerlugu nalunaarutiginnittarnissamut aqqissuussaq pilersarusiorlugu aallartinneqarpoq, killiffillu suli unaavoq, Naalackersuisut suli meeqqat pingaartinngimmatigit suliassarlu annertoq uninngatiinnarsimallugu, meeqqanut illersuutaasussaagaluartoq. Ombudsmandip nalunaarusiamini maluginiarpaa, Naalackersuisut ersarissumik kissaateqarsimangimmata nalunaaruteqarsinnaatitaanermik aallartitsisoqassasoq, Ombudsmandip tunngavissaqarsorisimangikkaa misissuinissani nangissallugu². Inuit Ataqtigiit meeqqat qineqqusaarutaannartut atorsimanerpai tassunga atasumik? Qanoq illuni meeqqat inatsisitigit illersorneqarnissaat pisariaqartitaallu pimoorunneqarsinnaappat, suliassaqarfik allanik, annertuunik suliassaqarfinnik ilalerneqarmat assigiinngitsunillu nikerartunik Naalackersuisunngortitsisoqattaarluni?

Puigornatiguttaaq, maannakkut meeqqanut Naalackersuisoq oqaaseqarnikummat isumaginninnermut sullisissat amerlineqarnissaat aqqiissutaasinnaannginnerarmagu, taamaalilluni aqqiissutaasussatut Naalackersuisuniit kissaatigineqangimmat. Tamanna naak misilittagaqarfigineqarlunilu innersuunneqaraluartoq³ angerlarsimaffiup avataanut inissiisarnerit suliarineqartarnerinut tunngatillugu.

Demokraatiniit tunuarsimaarfiginagu erseqqissassavarput pakatsigatta. Neriuteqarsimagaluarpugut tatiginnillutalu, qineqqusaarnermi nilliaatigineqartut piviusunngortinneqarnissaannik pimoorussisoqarumaarnerannik. Piviusut Naalackersuisuniillu nalunaarutigineqartut Meeqqanut Naalackersuisunit allanngorartunit inuttaqartunit assut pakatsinarsimapput. Tulleriissaarinerik ersarissunik amigateqartoqarpoq, akerlianilli piffissarujussuaq atorineqarluni suliniutissanik sananernut isumasioqatigiinnernullu, atorfilittat politikkerillu kisimik qaaqquneqarlutik. Taamaakkamillu suliassat naammassininarneqarnerat ajornakusoorpasilluni. Isumaqarpuguttaaq Naalackersuisut innuttaasut akisussaaqataanissaanik oqariartortassappata, innuttaasunut isumasioqatigiisitsinerit pisariaqartut, imminnut mattullutik politikereqatitik atorfilittallu kisiisa pinnagit.

Eqqarsarnarpoq, Naalackersuisut innuttaasut namminneq akisussaaffik tigummissagaat oqaasiinaammat. Tamannami ersarippoq Naalackersuisut pisariaqartumik sinaakkusiinngimmata, innuttaasut soorlu pinaveersaartitsinerit suliniuteqarnissaannut piginnittunngorsaassutissanik sinaakkusersuisoqarsimangimmat. Nukittuumik aqutsisoqarnissaq pisariaqarpoq innuttaasut peqataatillugit suliassanik tigussaassunik ineriartortitseqatigalugit, nunatta ineriartorneranut innuttaasut piginneqataasutut akisussaaqataasutullu misiginissaat anguneqassappat. Aammalu tassunga atasumik iluaqutaangilaq inuk nalareersoq tullaattarineqarnissaa, ersarissumik ikiorneqarnissaminik

² [pkt9_em2024_ombudsmandens_aarsberetning_2023_da.pdf](#) side. 41

³ <https://knr.gl/da/nyheder/ingen-loft-paa-maengden-af-sager-paa-landets-socialkontorer> & <https://knr.gl/da/nyheder/erfaringer-fra-andre-lande-modsiger-naalackersuisoqs-paastand>



nilliaateqartillugu, minnerunngitsumillu suliffeqarluni inuuneqarusullunilu inuussutigisinnaasaminik, ineqarsinnaanissaminut aammalu imminut ilaqttaminullu inuulluataaruteqarusunnermini.

Demokraatit taama oqaaseqaateqarlutik Ombudsmand-ip nalunaarusiaa tusaatissatut tiguaat, siunnersuutillu akuerineqarnissaa innersuussutigalugu. Taamaattorli neriutigaarput, Inatsisartuinnaangitsoq Naalakkersuisuniilli siunnersuuteqartarnermini nalunaarusiat pitsanngorsaataasinnaasutut aallaavigisassagaat, innuttaasut inatsisitigut illersorneqarnerinut annertusaataasussaammat.